

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! leefschool De Oogappel Gent te GENT

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 55871
Instelling GO! leefschool De Oogappel Gent
Directeur Hilde STRUYVELT
Adres Bisdomkaai 1 - 9000 GENT
Telefoon 09-233.85.32
Fax 09-224.30.60
E-mail bs.de.oogappel@pantarhei.be
Website www.bsdeoogappel.be

Bestuur van de instelling GO! scholengroep Panta Rhei
Adres Ooievaarsnest 3 - 9050 GENTBRUGGE

Scholengemeenschap HORTA
Adres Ooievaarsnest 3 - 9050 GENTBRUGGE
CLB CLB vh GO Gent
Adres Voskenslaan 262 - 9000 GENT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 08-01-2013, 09-01-2013, 10-01-2013, 11-01-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 11-01-2013
Datum bespreking verslag met de instelling 25-01-2013

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Liesbet Criel
Teamleden Jan Devos
Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Lager onderwijs: Nederlands	12
3.1.1.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	14
3.1.1.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden	17
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	18
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	19
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Welzijn.....	20
4.2 Begeleiding.....	20
4.2.1 Leerbegeleiding	20
4.3 Evaluatie.....	21
4.3.1 Evaluatiepraktijk	21
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	23
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?.....	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	25
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	25
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG.....	26
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	26
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan.
Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De inspectie gaat na of de school voldoende onderwijskwaliteit realiseert door middel van een gedifferentieerde doorlichting. Zo stonden in deze school de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie in de focus. Daarnaast waren de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'sociale vaardigheden', de procesvariabelen 'leerbegeleiding' en 'evaluatiepraktijk' en het welzijns- en algemeen beleid ook voorwerp van onderzoek.

In haar oordeel houdt de inspectie rekening met specifieke kenmerken van de omgeving, de school, het personeel en de leerlingen. Leefschool 'De oogappel' is gevestigd in het hartje van het historische stadscentrum. In hetzelfde gebouwencomplex kregen ook een afdeling van het lyceum, het volwassenenonderwijs en het centrum voor leerlingenbegeleiding een plaats. Het gebouw verdient een opfrisbeurt en er zijn tekorten ten aanzien van de veiligheid van de leer- en werkomgeving. De school beschikt over een ervaren directeur en de begeleiders hebben ervaring in hun actuele onderwijsopdracht. Heel wat teamleden werken deeltijds. De leerlingen komen doorgaans uit de onmiddellijke omgeving, andere wijken en uit gezinnen met hoog opgeleide ouders die bewust kiezen voor het pedagogische project van de school. De laatste jaren neemt de heterogeniteit van de schoolpopulatie opnieuw toe.

De school verwezenlijkt haar maatschappelijke opdracht. Ze heeft een beeld van de prestaties en de schoolloopbaan van haar leerlingen. Doorgaans stromen alle zesjarigen door naar het eerste leerjaar en bijna alle leerlingen behalen het getuigschrift basisonderwijs. De schoolverlaters volgen over het algemeen het advies van de klassenraad en hun resultaten in het voortgezet onderwijs zijn bevredigend. De laatste jaren werd de tevredenheid van ouders, van leerlingen en van teamleden onderzocht. De school neemt maatregelen om knelpunten uit deze onderzoeken weg te werken.

De kleuterafdeling streeft in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands en wereldoriëntatie na. Ze heeft voldoende aandacht voor de verschillende domeinen. De kleuters doen (talige) ervaringen op tijdens de diverse thema- en projectgebonden activiteiten, tijdens het spelen en werken in de hoeken én tijdens de 'aan-de-slag-ronde'. Ze krijgen ruime kansen om betrokken en op een speelse manier taal te gebruiken, om te exploreren, te experimenteren en te onderzoeken. De kwaliteitsvolle talige interacties tussen begeleiders en kinderen vallen op. Teamteaching met een sterke inhoudelijke en organisatorische afstemming, zorgt hier voor een toegevoegde waarde. Begeleiders zijn nog zoekende naar instrumenten om de onderwijsdoelen te plannen en te bewaken. Om het doelgericht werken te versterken, dringt zich een functionele registratie van de beoogde doelen op. Daarnaast kan de kleuterafdeling het leergebied wereldoriëntatie meer leerplangericht evalueren alsook meer investeren in de uitbouw van een systematische en expliciete vorm van woordenschatverwerving.

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor Nederlands en wereldoriëntatie. Wereldoriëntatie is het uitgangspunt om projectmatig de verschillende domeinen van Nederlands aan te pakken. De leefgroepbegeleiders zorgen voor een positief en veilig klasklimaat met gerichte ondersteuning door interactie. Betekenisvolle, motiverende en functionele taken waarbij taal een instrument is om een doel te bereiken, worden frequent aangeboden. Praatrondes en andere kringmomenten, projectwerk en allerlei kindgerichte besprekingen in verband met het klas- en schoolleven reiken hiertoe functionele contexten aan. De projecten zijn zo opgebouwd dat een ervaringsgerichte, werkelijkheidsgerichte en zelfgestuurde aanpak gegarandeerd is. Zowel informatieve, beleavings- als veranderingsprojecten worden samen met de kinderen gepland en inhoudelijk uitgewerkt. In alle groepen geeft dit aanleiding tot een gamma van gevarieerde didactische werk- en groepeeringsvormen en dito leerlingenactiviteiten. Begeleiders ondersteunen leerlingen ten volle tijdens het zelfstandig werken of groepswork. De open vragen van de begeleiders stimuleren tot interpreteren en reflecteren én leiden tot 'echte' conversaties met de leerlingen. Ook de lagere afdeling kan het doelgericht werken nog versterken en de evaluatie van het leergebied wereldoriëntatie optimaliseren. Daarnaast kan het team van deze afdeling explicieter omgaan met lees- en schrijfstrategieën, het nieuwe leerplan taalbeschouwing implementeren en de gradatie in de referentiekaders van ruimte optimaliseren.

De school doet intense inspanningen om de leerlingen de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'sociale vaardigheden' te laten verwerven. Ze streeft de domeinen relatiewijzen, gespreksconventies en samenwerking op een planmatige wijze na.

De school bouwde een stevige zorgstructuur uit waarvan de directeur en de zorgcoördinator de motor zijn. Alle teamleden nemen de 'preventieve basis- en verhoogde zorg' sterk op. Zowel in het kleuter- als in het lager onderwijs wordt er op een doordachte wijze gedifferentieerd. Wat de 'uitbreiding van zorg' betreft, is de school nog zoekende. De begeleiding getuigt meestal nog niet van een doelgerichte, systematische en transparante aanpak. Ook het verder uitwerken en implementeren van een door het hele schoolteam gedragen zorgvisie én het nagaan van de effectiviteit van de leerbegeleiding zijn voor deze leefschoon nog groeipunten.

De school heeft een visie op evalueren ontwikkeld. In beide onderwijsniveaus wordt er frequent geëvalueerd en is de evaluatie zowel product- als procesgericht. Begeleiders geven regelmatig mondelinge waarderende feedback op het leerlingengedrag en evalueren systematisch leer- en werkervaringen met de kinderen. De evaluaties geven aanleiding tot (bij)sturing van hun onderwijskundige handelen. Tijdens de 'klasraad' en het 'kinderparlement' kunnen de kinderen zich uitspreken over het klas- en schoolgebeuren. De school stelt haar evaluatiepraktijk en de doeltreffendheid ervan in vraag en is wat dat betreft voortdurend in ontwikkeling. Illustratief hiervoor zijn de permanente bijstellingen aan het brede evaluatieverslag gericht naar de ouders en het innovatietraject rond 'het werken met een groeiportfolio voor schrijven'.

De leiding zet in samenspraak met de andere teamleden en de ouders de bakens uit op organisatorisch en pedagogisch-didactisch vlak. Ze beoogt een hartelijke leefschoon waar een enthousiast en deskundig team blij geeft van verbondenheid en van een groot engagement. De school zet diverse waardevolle 'brede-school-initiatieven' op. De leiding voert een effectief personeelsbeleid, streeft kwaliteitsonderwijs na en profileert zich als 'coach'. Ze volgt het onderwijskundige handelen nauwgezet op door klascontacten en -bezoeken waarbij ze vooral vertrekt vanuit de sterktes van de teamleden en hen voortdurend aanzet om hun praktijk in vraag te stellen. Het team besteedt aandacht aan visieontwikkeling en zette de laatste jaren duidelijk stappen naar een groeiende gelijkgerichte pedagogisch-didactische aanpak. De schoolleiding is democratisch ingesteld en biedt ruimte tot inspraak en tot een participatieve besluitvorming. Alle participanten en in het bijzonder de ouders helpen mee de schoolwerking dragen. Dankzij de doordachte aanpak van de schoolleiding en de externe ondersteuning maakt de school werk van haar kwaliteitszorg. Vernieuwingsprioriteiten komen vooral tot stand vanuit teamreflecties en gesprekken met ouders. Het systematisch aanwenden van outputgegevens bij de analyse van de beginsituatie en het bepalen van prioriteiten én het doelgericht uitwerken van innovatietrajecten hebben nog een groeimarge. Het gelijkeonderwijskansenbeleid wil de school verder uitbouwen via een efficiënte en geïntegreerde aanwending van de SES-lestijden (Sociaal-Economische Status). Het talenbeleid zit nog in de startblokken.

De doorlichting leert dat deze leefschoon beschikt over een enthousiast, deskundig en hecht team dat getuigt van inzet en engagement. De kleuterafdeling streeft in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen van Nederlands en wereldoriëntatie na. In de lagere afdeling bereiken de leerlingen de eindtermen van Nederlands en van wereldoriëntatie. Op basis van een voldoende onderwijskwaliteit en van de beleidsdynamiek geeft de inspectie een gunstig advies voor verdere erkenning. De onderwijsinspectie heeft vertrouwen in de verdere ontwikkeling van deze leefschoon en in de inzet van alle participanten. De school krijgt de mogelijkheden om verder in beweging te blijven en om te groeien naar een professionele leergemeenschap: een omgeving waarin alle betrokkenen van 'De oogappel' blijf geven van pit!

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie
sociale vaardigheden

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands na. Dit blijkt vooral uit het aanbod voor de verschillende domeinen, de ruime kansen die kleuters krijgen om betrokken en op een speelse manier taal te gebruiken, de kwaliteitsvolle talige interacties tussen begeleiders en kinderen, de eigentijdse ontwikkelingsmaterialen en de doordachte evaluatie.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie na. De ervaringsgerichte en projectmatige aanpak, het evenwichtige aanbod voor de verschillende domeinen én de ruime kansen die kleuters krijgen om te exploreren, te experimenteren en te onderzoeken getuigen van een kwaliteitsvolle benadering van dit leergebied.

Vaststellingen voor kleuteronderwijs: Nederlands en wereldoriëntatie

Curriculum	Het onderwijskundige handelen van de leraren spoort met de visie van het
Onderwijsaanbod	gevolgde leerplan. Daarnaast zijn ook de schoolspecifieke doelen sterk in de
Referentiekader	kleuterafdeling aanwezig. Dat blijkt uit de ervarings-, omgevings- en
Planning	ontwikkelingsgerichte aanpak, de aandacht voor het democratisch principe en de
Evenwichtig en volledig	ouderbetrokkenheid- en participatie.
Samenhang	
Brede harmonische vorming	Kinderen hebben een inbreng bij de planning en inhoudelijke uitwerking van de
Actief leren	thema's en projecten. Zowel de dagelijkse realiteit als de fantasiewereld zijn
	uitgangspunt. De uiteindelijke invulling ervan is een samenspel van wat kleuters
	aanbrengen, wat de leefgroepbegeleider belangrijk vindt en wat de
	ontwikkelings- en leerplandoelen aangeven. Het kleuterteam gebruikt een
	weekplanning, en een variatie aan hoeken-, zorg- en andere fiches. Daarnaast
	werken alle leefgroepen met een 'leefboek' waarin begeleiders en kinderen de
	uitgevoerde activiteiten vastleggen. De ouders kunnen daardoor een indruk
	krijgen van de belevenissen van het eigen kind en de groep. Begeleiders hebben
	niet de gewoonte om hun dominante doelen vooraf te registreren. Ze zijn nog
	zoekende naar functionele instrumenten om de onderwijsdoelen te plannen. Om
	het doelgericht werken te versterken, dringt zich een functionele registratie van
	de beoogde doelen op. Recentelijk gebruiken begeleiders een plannings- en
	bewakingsinstrument dat een overzicht van alle leergebieden, domeinen en
	leerplandoelen omvat. Het gebruik van dit laatste document is vooral ingegeven
	vanuit een verantwoordingsperspectief. Enkele begeleiders gebruiken dit
	waardevolle instrument om de thema's en projecten inhoudelijk bij te sturen.

Het taalaanbod stimuleert zowel het receptieve als het productieve taalgebruik. De begeleiders stimuleren de mondelinge taalvaardigheid tijdens onthaal- en afsluitmomenten, 'rondes' en 'kringen'. Zowel op school- als klasniveau krijgen kleuters voldoende kansen om op een natuurlijke wijze hun 'spreek- en luistervaardigheden' te ontwikkelen tijdens onder meer het forum, de

praatronde en de nieuwsronde.

De (taal)activiteiten houden verband met het thema of project. Versjes zeggen, vertellen en prentlezen, voorlezen, tik-tak, poppen(kast)spel en dramatiseren komen regelmatig voor. De 'ontluikende geletterdheid' wordt vooral gestimuleerd tijdens het vertellen en voorlezen. De boekenoriëntatie en het verhaalbegrip worden bewust opgebouwd. Illustratief zijn het gebruik van digitale prentenboeken en de uitgewerkte verteltassen. De gevisualiseerde klasafspraken en de taken op het beverbord bieden mogelijkheden om visuele boodschappen te interpreteren en er gepast op te reageren. Kleuters worden veelvuldig geconfronteerd met representaties van de werkelijkheid in de vorm van foto's, tekeningen, pictogrammen, symbolen en letters. Er is echter minder aandacht voor gradatie naar geleidelijke abstrahering.

Er zijn voldoende activiteiten om het functioneel 'lezen' en 'schrijven' te initiëren. Het tekenen van afspraken of van verhalen van kleuters is een veelvuldig gebruikte methodiek. Tijdens de praatronde wordt systematisch een kleuter als verslaggever aangeduid. De oudste kleuters bedenken en 'schrijven' zelf verhalen.

De kleuterafdeling besteedt naast het functionele schrijven ook veel aandacht aan de ontwikkeling van de 'schrijfmotoriek'. Hiervoor wordt onder meer een bewegingsmethode angewend.

De diverse taalactiviteiten beogen in voldoende mate het 'fonologische bewustzijn'. Dat is geïntegreerd in betekenisvolle activiteiten en gebeurt op een speelse manier met taalspelletjes. De begeleiders van de oudste leefgroepen werken ook met een letterronde waarbij telkens een andere letter in de focus staat.

In alle leefgroepen is er aandacht voor een groot aanbod aan woorden die contextgebonden worden aangebracht. Nieuwe 'woordenschat' ontstaat spontaan vanuit projecten of uit wat de kinderen aanbrengen. Er is nog weinig expliciete aandacht voor een dominante woordenschat, waardoor een systematische woordenschatverwerving nog niet aan bod komt.

Wereldoriëntatie komt vooral aan de orde via de thema's en projecten. Die krijgen een domein- en leergebiedoverschrijdende uitwerking. De begeleiders streven naar diversiteit in de aangebrachte onderwerpen. Vooral het 'leefboek' en in enige mate ook de planningsdocumenten tonen aan dat de kinderen een evenwichtig en gevarieerd aanbod krijgen. De thema's en projecten ontstaan vooral vanuit de praatrondes. De begeleider waardeert de inbreng van de kinderen en speelt hierop in. Thema's en projecten komen via brainstorming op het sprokkelbord. Om het project of thema te structureren beantwoorden de kinderen een aantal veel voorkomende vragen: "Wat willen we weten? Wat willen we doen?".

De kindgerichte overlegvormen om de klas- en schoolwerking te bespreken, leggen het accent op de domeinen 'mens' en 'maatschappij'. Kleuters mogen en kunnen hun gevoelens uitdrukken via taal, beeld en beweging. Klasafspraken stimuleren een positief spel- en werkgedrag.

De begeleiders en kleuters hanteren diverse kalenders en hulpmiddelen om 'tijd' te meten of te registreren. Het kan hierbij gaan om een daglijn, een weekkalender, een zandloper of een time-timer. Er is aandacht voor een gegradeerde en doorgaande lijn in en over het kleuterniveau heen.

Meerdere thema's en projecten focussen op het domein 'natuur'. Zowel de levende als de niet-levende natuur krijgt kansen. De kleuters mogen op actieve wijze de hen omringende natuur onderzoeken. Hierbij worden de verschillende zintuigen aangesproken. Ook het gebruik van pictografische voorstellingen om

hygiënische gewoonten te bevorderen, draagt daartoe bij. De dagelijkse weerswaarnemingen krijgen een plaats in de klaswerking. Het domein 'techniek' komt voldoende aan bod in kook- en beeldende activiteiten. Tijdens het hoekenwerk krijgen kinderen frequent de mogelijkheid om in de bouw-, constructie- en timmerhoek te werken. Constructies van de jongere kinderen krijgen een plaats op de toontafel. De nieuwe leerplandoelen, waarbij het probleemoplossend denken expliciet wordt nagestreefd, zijn tot op de klasvloer doorgedrongen. Stappenplannen, die gericht zijn op het maken van een eenvoudig technisch systeem, worden systematisch gebruikt. In de verschillende groepen krijgen de kleuters voldoende exploratie- en experimenteeransen door ontdekhoeken en -dozen met gevarieerde en aantrekkelijke (kosteloze) materialen. Zelf experimenteren en onderzoeken krijgt veel aandacht en kinderen worden uitgenodigd om samen met anderen naar oplossingen te zoeken voor gecreëerde probleemsituaties. Personen tekenen en schilderen, en bewegings- en oriëntatiespelletjes dragen bij tot 'ruimtelijke' beleving. In de speelwerkhoecken bij de oudere kleuters zijn er structuren aangebracht, die het opruimen en de zelfstandigheid bij de kleuters stimuleren. De jongere kinderen beschikken over voldoende bewegingsmogelijkheden onder meer door de ruime bewegingshoek.

De kleuterafdeling werkt de leergebieden veelzijdig uit. De kleuters doen (talige) ervaringen op tijdens de diverse thema- en projectgebonden activiteiten, tijdens de dagelijks weerkerende bezigheden en routines, tijdens het spelen en werken in de hoeken én tijdens de 'aan-de-slag-ronde'.

Conform de leefschoolisatie, vertrekken de begeleiders van de ervaringen van de kleuters en werken ze sterk ervarings- en realiteitsgericht. De werkelijkheid wordt opgezocht en/of de klas binnen gebracht. Belevende waarnemingen en uitstappen worden frequent georganiseerd. Actualiteit komt aan de orde via de nieuwsronde. Begeleiders sluiten niet alleen aan op de belevingswereld maar ook op het ontwikkelingsniveau van de kleuters.

De begeleiders bieden de kleuters voldoende ondersteuning. De activiteiten verhogen de betrokkenheid van de kleuters. Kinderen kunnen tijdens het gedifferentieerd werken en de 'aan-de-slag-ronde' vrij kiezen uit een ruim aanbod van motorische, cognitieve en creatieve activiteiten, waardoor meerdere persoonlijkheidsdomeinen worden beoogd.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De onderwijstijd wordt in alle leefgroepen voldoende efficiënt gebruikt.

De begeleiders hechten veel belang aan een veilig klasklimaat en spannen zich in om het welbevinden van de kinderen te bevorderen. Het bevorderen van het positief zelfbeeld door initiatief en motivatie staat centraal.

De kwaliteitsvolle, taalstimulerende interacties tussen begeleiders en kinderen vallen op. Teamteaching met een sterke inhoudelijke en organisatorische afstemming, zorgt hier voor een toegevoegde waarde. Door deze organisatie leren niet alleen de begeleiders van elkaar, maar is het ook mogelijk om inhoudelijke verdieping van het onderwijsaanbod en interacties te creëren waardoor de kinderen meer (talige) ervaringskansen krijgen.

De open vraagstelling en de motiverende taken zorgen voor samenhang tussen doen, denken en verwoorden. In alle kleutergroepen houden de begeleiders in de talige interactie met de kleuters sterk rekening met de emotionele component. De aandacht voor het zich kunnen en durven uitdrukken op een

duidelijke en juiste wijze staat centraal en de inhoud primeert op de vorm. Kinderen worden niet terechtgewezen op fouten tegen de vorm van de taal maar subtiel gecorrigeerd door een juiste herhaling. De begeleiders stimuleren kleuters om hun ideeën duidelijker te verwoorden en bieden voldoende ruimte tot taalproductie.

Materieel beheer De kleuterafdeling beschikt over voldoende eigentijds ontwikkelingsmateriaal ten aanzien van beide onderzochte leergebieden. De speelwerkhoeven zijn voldoende in aantal en in variatie. De boekenhoek bevat doorgaans een vrij gevarieerd aanbod van beeldmateriaal, zoals themagebonden, foto-, en zelfgemaakte boeken. De hoeveelheid en de gevarieerdheid van het aanbod kan verschillen tussen de leefgroepen. De kalenders ogen verzorgd en hebben een duidelijke plaats in de praathoeven. In de jongere leefgroepen treffen we de familiemuur en een ruime bewegingshoek in het klasbeeld aan en in alle leefgroepen worden schildersezels en/of tekenborden frequent benut. Daarnaast beschikken de klassen over een veelheid aan taal- en opvoedende spellen die vooral tijdens de 'aan- de-slag-ronde' worden gebruikt, alsook over materialen gericht op het stimuleren van de grove en de fijne motoriek.

Infrastructuur De ruime lokalen en praathoeven zijn in deze leefschoon een troef. Er zijn duidelijk afgebakende speelwerkhoeven. De speelwerkhoeven, de klasaankleding, het uitgestalde 'leefboek' en de toontafel maken duidelijk welk thema of project er aan bod komt in de leefgroep.

Evaluatie Een eerste bron van evaluatie vormen de gesprekken in de kring en de observaties tijdens de dagelijkse activiteiten. Deze observaties geven informatie over de voortgang en het verloop van de activiteiten waar een kind of groep mee bezig is. De gegevens die de begeleider hieruit haalt, sturen onmiddellijk het aanbod en het handelen bij.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Daarnaast evalueren en volgen de begeleiders de ontwikkeling van de kleuters op aan de hand van meer 'gerichte observaties' en het 'evaluatieverslag'. Ze streven ernaar om een zo breed mogelijk beeld te krijgen van de ontwikkeling van de individuele kleuters. Er wordt vanuit een positieve bril naar de kleuters gekeken en het evaluatieverslag brengt de actuele ontwikkelingsgraad van de kleuter in kaart. Dit verslag zorgt voor een gestructureerde stand van zaken en biedt waar nodig de informatie om het kind verder te begeleiden en te ondersteunen in zijn ontwikkeling. De ontwikkelings- en leerplandoelen waren richtinggevend bij het ontwikkelen van dit instrument. Het bevat een rubriek taalontwikkeling met een beoordeling van de verworven vaardigheden voor de verschillende domeinen op een driepuntenschaal én een beschrijvend stuk tekst. Aspecten van wereldoriëntatie zijn eerder beperkt opgenomen. Vooral doelen vanuit het domein 'mens' en de betrokkenheid tijdens projecten worden expliciet geëvalueerd. Bij de oudere kleuters worden aanvullend ook genormeerde (taal)toetsen afgenomen. De voorgelegde resultaten ervan zijn meer dan bevredigend.

Begeleiding De begeleiders hebben een vrij genuanceerd beeld over de ontwikkeling van de kinderen vanuit de overgangsgesprekken en de evaluatieverslagen.

Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Vooraf op grond van permanente observatie krijgen de kinderen additionele hulp door de leefgroepbegeleiders. De begeleiders van de jongste leefgroepen kunnen rekenen op een praktisch-organisatorische ondersteuning door een kinderverzorgster. Begeleiders gaan meteen actie ondernemen als ze twijfels hebben over de ontwikkeling van een individuele kleuter. Ze spelen kort op de

bal en doen kleine aanpassingen in de directe omgeving en omgang met de betrokken kleuter. In alle leefgroepen wordt gericht met (taal)groepjes gewerkt door middel van pre- en reteaching. De 'aan-de-slag-ronde' in de oudste leefgroepen beoogt een gedifferentieerde aanpak en biedt kansen tot remediëring.

Op basis van het multidisciplinair overleg bepaalt de kleuterafdeling welke kleuters extra begeleiding nodig hebben. Deze formele overlegmomenten resulteren nog niet in het doelgericht, planmatig en systematisch opzetten van zorgverbredende interventies.

Afstemming met partners
Samenwerking

De communicatie met de ouders verloopt onder meer via 'het klokhuis', het 'leefboek' en in enkele groepen ook via de klasblog. Deze initiatieven geven een goed beeld van de activiteiten. Ouders zijn in deze leefschoon volwaardige partners en worden actief bij het klas- en schoolleven betrokken.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

In het kader van haar ontwikkeling werkte de school aan 'taalvaardigheidsonderwijs' als één van de GOK-thema's en stond tijdens de laatste teamgerichte nascholing voor het kleuteronderwijs 'differentiatie en (talig) verrijken van hoeken' op het programma. Meerdere leraren volgden specifieke vorming rond het domein 'techniek'. Hiervan zijn sporen terug te vinden in de klaswerking. Gedurende (deel)teamvergaderingen reflecteren de teamleden over hun klaspraktijk en worden ze aangezet om samen te werken en te leren van en met elkaar. (Leef)schoolafspraken en vernieuwingstrajecten worden systematisch door de schoolleiding tot op de klasvloer opgevolgd. Het beleid is duidelijk ondersteunend voor de begeleiders en dat leidt tot effecten bij de kinderen.

3.1.1.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor Nederlands. De kwaliteitsvolle onderwijspraktijk blijkt vooral uit het taalvaardigheidsonderwijs met betekenisvolle, motiverende en functionele taaltaken én voldoende ondersteuning door interactie.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De lagere afdeling werkt volgens de krachtlijnen van het leerplan. De leefgroepbegeleiders zorgen voor een positief en veilig klasklimaat met gerichte ondersteuning door interactie. Betekenisvolle, motiverende en functionele taken waarbij taal een instrument is om een doel te bereiken, worden frequent aangeboden.

Taaltaken worden gekoppeld aan de thema's en projecten van wereldoriëntatie om ze functioneel te kunnen aanwenden. In de eerste leefgroep is een onderwijsleerpakket richtinggevend voor het aanbod. Elk teamlid beschikt over een registratiemap met een waaier aan documenten en checklists om het aanbod te plannen en te bewaken. De mate waarin deze documenten ontwikkelingsgericht worden aangewend is nog sterk begeleiderafhankelijk.

Wereldoriëntatie is het uitgangspunt om projectmatig de verschillende domeinen van Nederlands aan te pakken.

Kinderen krijgen voldoende kansen voor het oefenen en ontwikkelen van spreek- en luistervaardigheden in verschillende taalgebruikssituaties. Praatrondes en andere kringmomenten, projectwerk en allerlei kindgerichte besprekingen van de werking op klas- en schoolniveau reiken hiertoe functionele contexten aan. Er is vooral gerichte aandacht voor luister- en spreekattitudes en het toepassen van gespreksconventies tijdens de praatrond. Tijdens het forum komt naast het

creëren van verbondenheid ook het creatieve taalgebruik aan bod.

De eerste leefgroep hanteert een onderwijsleerpakket voor het aanvankelijk lezen. Wat het voortgezet (technisch) lezen betreft, wordt vooral de methodiek van het natuurlijk leren lezen gehanteerd. De leefgroepen van de onderbouw organiseren in samenwerking met de zorgcoördinator en ouders, vormen van groepslezen waar vooral het leesplezier centraal staat. De begeleiders gebruiken teksten die in verband staan met het lopende thema of project voor begrijpend lezen. Geleidelijk evolueren de taken richting studerend lezen en worden grotere gehelen aangeboden. Er is nog een groeimarge wat het meer expliciet aanbieden van leesstrategieën en de opbouw ervan over de leefgroepen heen betreft. Verder doet het team aan boekenpromotie en lezen begeleiders en kinderen voor in de klas. Sporadisch wordt een bezoek aan de openbare bibliotheek gebracht om adequaat bibliotheekgedrag na te streven.

De rondes en projectwerking leiden tot functionele en creatieve schrijftaken en in alle groepen zijn er lovenswaardige initiatieven om het ervaringsgebonden schrijven te bevorderen. Voorbeelden van goede praktijk zijn onder meer het schrijven van een antipestlied, het corresponderen met een leefgroep uit een andere school en het schrijven en inspreken van teksten voor een audiogids bij de panelen van het Lam Gods. De 'vrije tekst' is een vaak gebruikte techniek. Enkele teamleden zijn nog op zoek om de mogelijkheden ervan optimaal te benutten en worden hierbij ondersteund door de zorgcoördinator en/of een andere collega. De feedback is gericht op de boodschap en getuigt van een actuele visie. Het is nog niet in alle leefgroepen een gewoonte om expliciet op schrijfstrategieën te focussen. Begeleiders streven bewust een optimale diversiteit aan teksttypes na. De groeiportfolio is hierbij sterk ondersteunend. Vanuit de 'vrije teksten' worden gericht spellingmoeilijkheden aangepakt. Daarnaast ontwikkelde het team aanvullende spellingbundels en woordpakketten die per spellingcategorie werden geordend. Het vernieuwde domein taalbeschouwing (en interculturele gerichtheid) dient nog verder uitgewerkt en uitgediept te worden.

Onderwijsorganisatie <i>Onderwijstijd</i> <i>Klasmanagement</i>	Doorgaans bieden de begeleiders een voldoende aantal lestijden Nederlands aan, conform het gevolgde leerplan.
---	---

De begeleiders gaan respectvol om met alle leerlingen, en zijn oprecht bekommerd om hun welbevinden en betrokkenheid. Ze doen inspanningen om de instructietaal te verzorgen, stellen open vragen en hebben 'echte' conversaties met de leerlingen. Leerlingen worden systematisch aangespoord tot het verduidelijken van antwoorden en het geven van argumenten.

Materieel beheer Uitrusting <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over voldoende leermiddelen om de taalvaardigheid te stimuleren. Ze heeft een breed en gevarieerd aanbod aan boeken en de meeste groepen hebben een goed uitgeruste klasbibliotheek. Enkele groepen kunnen meer aandacht besteden aan de inrichting ervan en aan de uitbouw van een luisterhoek. In de meeste klassen ondersteunt de klaswand het onderwijsleerproces en wordt ze functioneel aangewend. De leeswand en het correspondentiehoekje tonen aan dat schrijfvaardigheid een centrale plaats heeft in de klaswerking. Er zijn voldoende woordenboeken, maar het aanbod is nog weinig gegradeerd over de groepen heen. Zo zijn er geen beeldwoordenboeken voor de jongere en taalzwakkere leerlingen.
--	---

Evaluatie Evaluatiepraktijk Evenwichtig / representatief Leerlingvolgsysteem Gericht op bijsturing	Om na te gaan in hoeverre de leerlingen de onderwijsdoelen bereiken, gebruiken titularissen diverse evaluatievormen. De begeleiders hebben over het algemeen een genuanceerd beeld van het taalvaardigheidsniveau van de kinderen. Deze informatie halen ze uit de resultaten van de genormeerde en de eigen toetsen, het leerlingvolgsysteem dat de evaluatieverslagen van de vorige leefgroepen omvat en de schrijfportfolio. Het evaluatieverslag als communicatiemiddel naar de ouders bevat alle domeinen van dit leergebied en is vooral beschrijvend van aard. Daarnaast worden de verschillende domeinen beoordeeld op een vijfpuntenschaal. De kinderen krijgen tijdens kringmomenten onmiddellijke feedback van de begeleider of andere leerlingen na een voorstelling of (tekst)bespreking, maar dit gebeurt soms nog vrij intuïtief. De school beschikt over bevredigende outputgegevens voor dit leergebied. De voorgelegde resultaten op centrale proefwerken op het einde van het zesde leerjaar en andere genormeerde toetsen, tonen aan dat de leerlingen voor deze geselecteerde inhouden goed scoren.
Begeleiding Leerbegeleiding Beeldvorming Zorg	De teamleden wenden de resultaten op groepsniveau aan om hun onderwijsaanbod bij te sturen, maar in mindere mate om de effecten van hun zorgwerking in vraag te stellen. De zelfstandige en vrije werkruimte, de aan-de-slag-ronde en het contractwerk leggen nadruk op tempo- en niveaudifferentiatie. Vooral voor spelling wordt er sterk gedifferentieerd en zijn individuele werkbundels richtinggevend voor de aanpak. Via het weekplan leren kinderen hun werk gericht plannen en organiseren. Anderstalige nieuwkomers worden momenteel opgevangen en geïntegreerd in een jongere leefgroep. Het verwerven van de onderwijstaal in realistische contexten staat centraal. Het uitwerken van een individueel werkplan met concrete doelen op korte en langere termijn voor de verschillende domeinen kan nog aan belang winnen.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering Nascholingen Interne expertise	De school stippelde op een gefaseerde manier een ontwikkelingstraject uit om haar spellingsonderwijs en haar evaluatiepraktijk voor schrijven te optimaliseren en te integreren binnen de visie van de hele schoolwerking.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt in voldoende mate de eindtermen voor wereldoriëntatie. De aandacht voor de tien bouwstenen van het leerplan, de projectmatige, leerling- en werkelijkheidsgerichte aanpak én het aanbod voor de verschillende domeinen kunnen deze uitspraak ondersteunen.

Curriculum Onderwijsaanbod Referentiekader Planning Evenwichtig en volledig Samenhang Brede harmonische vorming Actief leren	Het onderwijskundige handelen van de begeleiders wordt gestuurd vanuit de krachtlijnen en de tien bouwstenen van het gevolgde leerplan. Conform de (leef)schoolvisie, opteren ze voor een projectmatige aanpak. Dit leergebied heeft een centrale plaats in de klas- en schoolwerking. Begeleiders leggen de klemtoon in wereldoriëntatie op het domein 'mens' vanuit 'de mens als knooppunt van relaties' en vanuit het streven naar kwaliteitsvol leven voor iedereen. Ze willen nauw aansluiten bij en vertrekken van de leefwereld van de kinderen. Begeleiders doen inspanningen om leeromgevingen te ontwerpen waarin elk kind ongeacht zijn leervermogen, voorkennis of sociale afkomst aan zijn trekken komt.
--	--

De aanpak van dit leergebied verloopt vooral leerlinggericht. Het zijn de interesses, behoeften en noden van de leerlingen die het uitgangspunt vormen om een project klassikaal uit te werken. Het team heeft afspraken gemaakt over de visie en de te ondernemen stappen bij de uitwerking van een project. Als democratische school gebeurt het kiezen doordacht. De hele groep toetst het project af aan de hand van projectcriteria. Zowel informatieve, belevings- als veranderingsprojecten worden samen met de kinderen gepland en inhoudelijk uitgewerkt. De lagere afdeling hanteert een registratie- en evaluatieschema waarop alle leergebieden en de domeinen van wereldoriëntatie vermeld staan voor de uitwerking van de projecten. Daarnaast wordt ook een projectbrief en -planning samen met de kinderen opgemaakt. Het bewaken van de leerplandoelen aan de hand van het registratiedocument is vooral ingegeven vanuit een verantwoordingsperspectief en geeft nog niet altijd prioritair aanleiding projecten inhoudelijk aan of bij te sturen. Ook de begeleiders van de lagere afdeling zijn nog sterk zoekende naar functionele instrumenten om de onderwijsdoelen te plannen en/of bewaken. Om het doelgericht werken te versterken, dringt zich ook in deze afdeling een registratie van de beoogde doelen op. Enkele leefgroepen schreven een klaswerkplan of draaiboek uit. Dit zijn waardevolle initiatieven die een goed beeld geven van de klaswerking.

De projecten bestrijken de diverse leerdomeinen en leraren leren de kinderen kijken naar de wereld zoals hij echt is. In de keuze van de projecten zijn de domeinen 'mens' en 'maatschappij' een centraal referentiepunt. De wereld wordt verkend vanuit het kind en zijn groeiende rol in de maatschappij. De referentiekaders van 'tijd' worden op een doordachte manier opgebouwd en de historische periodes worden goed in beeld gebracht. In alle leefgroepen van de lagere afdeling komt ook de actualiteit regelmatig aan bod via de nieuwsronde. Daarbij worden de actuele gebeurtenissen nog niet systematisch verwerkt binnen een ruimte- en tijdsperspectief.

Een aantal activiteiten gericht op het domein 'natuur' heeft een wekerend karakter in de klas- en schoolwerking. We denken hierbij aan het verzamelen van weergegevens, het sorteren van afval en het zelf op onderzoek gaan in de schooltuin en vijver. Een leefgroep ontwikkelde tijdens het project 'We worden een echte weerman' een weerkoffer met meetinstrumenten.

Ook het domein 'techniek' krijgt voldoende aandacht. Sommige leefgroepen zetten een techniekweek op en tijdens de doorlichtingsfase ging in een groep het project 'Wij worden uitvinders' van start.

Het domein 'ruimte' stond onder meer centraal in de projecten 'Hoe zit België in elkaar?' en 'Reis rond de wereld'. Het groeiende ruimtebegrip krijgt minder kansen: de opbouw over de groepen heen is nog niet gewaarborgd en oriëntatie- en kaartvaardigheden worden minder systematisch aangeboden en geoefend. Vanuit de analyse van de resultaten op een centrale eindtoets ontwikkelden enkele begeleiders wel materialen om hier meer gerichte aandacht aan te besteden. Tijdens de schoolfase van de doorlichting organiseerde de oudste leefgroep een verkeersweek.

De uitwerking van projecten streeft diverse educaties na en is sterk opvoedend van aard. Zo krijgen de natuur- en milieueducatie, de gezondheidsopvoeding en de vredeseducatie kansen. Illustratief zijn de projecten rond composteren en de opwarming van de aarde én de deelname aan de eis voor ontwapening met de grootste vredesvlag ter wereld. Conform het pedagogische project, wil de school kinderen opvoeden tot bewuste, leergierige, respectvolle, geëngageerde en verantwoordelijke burgers.

De projecten zijn zo opgebouwd dat een ervaringsgerichte, werkelijkheidsgerichte en zelfgestuurde aanpak gegarandeerd is. Het gaat steeds om een geïntegreerde benadering waarbij meerdere leergebieden betrokken zijn. 'Beleving en verwondering' staan centraal. Begeleiders zetten frequent leeruitstappen op. Die refereren aan natuurlijke, culturele en/of historische aspecten. Het is vanzelfsprekend dat alle teamleden kinderen systematisch ervaringen laten opdoen binnen of buiten de klas.

De verwerking van de onderwerpen biedt mogelijkheden om ICT (informatie- en communicatietechnologie) functioneel in te schakelen en om transferabele vaardigheden te verwerven. Leren leren en sociale vaardigheden krijgen kansen. Vooral vanaf de tweede leefgroep hebben leraren meer aandacht voor bronnengebruik.

In alle groepen geeft de uitwerking aanleiding tot een gamma van gevarieerde didactische werk- en groepeeringsvormen en dito leerlingenactiviteiten. Leerlingen mogen en kunnen initiatief nemen en krijgen voldoende kansen om waar te nemen, te exploreren en te experimenteren. Begeleiders ondersteunen leerlingen ten volle tijdens het zelfstandig werken of groepswork en stimuleren actie, denken en communicatie. De open vragen van de begeleiders stimuleren tot interpreteren en reflecteren.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

Volgens het lessenrooster plannen de meeste leraren een voldoende aantal lestijden, conform het advies van het onderwijsnet.

De begeleiders organiseren het klasgebeuren efficiënt. Groepswork wordt vlot georganiseerd. De leerlingen kennen de routines voor het uitvoeren van bepaalde taken en nemen mee verantwoordelijkheid op voor een vlot klasverloop.

Materieel beheer

Uitrusting
Leermiddelen

De begeleiders maken gebruik van een rijke variatie aan leermiddelen en moderne media. Er zijn voldoende materialen en gereedschappen beschikbaar om de nieuwe leerplandoelen van techniek te realiseren. De referentiekaders van tijd worden dynamisch gebruikt. De gradatie in en het gebruik van de ruimtestructuren zijn eerder onduidelijk. De leermiddelen om de overgang van het driedimensionale naar het tweedimensionale te maken, zijn niet zichtbaar in het klasbeeld. Er zijn weinig afspraken rond de verticale opbouw.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Leraren hebben een zicht op de projecten uit het vorige of volgende leerjaar onder andere door de veelvuldige informele en formele overlegmomenten, de deelteamvergaderingen en de projectmap. De evaluatie gebeurt op basis van permanente evaluatie en projecttoetsen. De evaluatie en rapportering blijft vooral beperkt tot een globale appreciatie over de inzet en werkhouding van kinderen tijdens het project en is weinig gericht op het beheersingsniveau op vlak van kennis, vaardigheden en attitudes. Een meer leerplandoelgerichte evaluatie biedt nog groeikansen. Begeleiders kunnen hun gerichtheid op output, die aangeeft in welke mate leerlingen de onderwijsdoelen bereiken, nog versterken. Evalueren in welke mate de leerlingen een brede waaier van leerplandoelen voor de verschillende domeinen van wereldoriëntatie bereiken, gebeurt het duidelijkst op het einde van de basisschool. De voorgelegde resultaten op een centrale toets tonen aan dat de laatste jaren de meeste domeinen boven het Vlaamse gemiddelde en de referentiegroep scoren. Enkel het domein ruimte ligt iets lager.

Begeleiding Leerbegeleiding Beeldvorming Zorg	Begeleiders reflecteren dagelijks met de leerlingen over gedrag, inzichten, vaardigheden en interesses. Tijdens deze 'reflectiemomenten' staan zowel de werkervaringen als de leerervaringen centraal. In alle groepen stimuleren begeleiders overleg en samenwerking in heterogene groepen door het aanwenden van coöperatieve werkvormen waarbij de leerlingen diverse rollen opnemen. Diversiteit is hier een troef, waarin elk kind ongeacht zijn leervermogen aan zijn trekken komt. 'Snellerenden' krijgen kansen om verdiepende opdrachten en taken uit te voeren. Begeleiders gaan uit van belangstelling en talentontwikkeling. Dit krachtig zorgverbredend middel wordt in deze leefschoon ten volle als hefboom benut.
---	--

Professionalisering Deskundigheidsbevordering Nascholingen Interne expertise	De teamleden getuigen van deskundigheid en inzet en zijn bereid zich verder te professionaliseren. Ook in de lagere afdeling is er een sterke opvolging vanuit de schoolleiding tot op de klasvloer.
--	--

3.1.1.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden

Voldoet

De lagere afdeling streeft de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'sociale vaardigheden' in voldoende mate na. Zowel relatiewijzen en gespreksconventies als het domein samenwerking worden op een planmatige wijze beoogd.

Curriculum Onderwijsaanbod Referentiekader Planning Evenwichtig en volledig	De school beschikt over een schooleigen visietekst en een planning met een inventaris van inhoud die per leefgroep aan de orde komen. De begeleiders gebruiken meerdere methodieken om de leerlingen sociaal vaardiger te maken. Bovendien biedt de 'leefschoolaanpak' heel wat oefenkansen op vlak van de drie specifieke domeinen van het sociaal functioneren, met name relatiewijzen, gespreksconventies en samenwerking. Sociale vaardigheden komen niet enkel tot uiting bij het onderwijzen en leren in de klas, maar vinden ook een ruimer toepassingsgebied in het hele schoolgebeuren.
--	---

Om de leergebiedoverschrijdende eindtermen op vlak van relatiewijzen na te streven, maakt de school gebruik van een specifieke methodiek uit de handel. Daarnaast neemt de school talrijke waardevolle initiatieven die het verbeteren van sociale vaardigheden van de leerlingen beogen. Leerlingen kunnen steeds bij de begeleiders terecht en zo leren ze hulp vragen en kunnen zich laten helpen. Tijdens de praatronde krijgen de kinderen elke dag de kans om een wrevel, knuffel of spinsel naar elkaar toe te uiten. De 'klasraad' is de motor van de klas en de formele structuur bij uitstek om klas- en schoolgerelateerde (relatie)problemen te bespreken. Daarnaast komen verkozen kinderen uit elke leefgroep wekelijks samen in het 'kinderparlement'. De bijzondere leermeesters van de levensbeschouwelijke vakken streven intentioneel bepaalde sociale vaardigheden na in de lessen levenshouding.

Vooraf naar aanleiding van allerlei gesprekken, rondes, kringen en het forum leren leerlingen een aantal verbale en niet-verbale gespreksconventies naleven. Gevarieerde groeperingsvormen en leeractiviteiten geven leerlingen mogelijkheden om met elkaar samen te werken. Illustratief zijn het partner- en groepswerk, het projectwerk, de sport- en spelactiviteiten, de atelierwerking en de coöperatieve werkvormen.

Materieel beheer Infrastructuur	De school beschikt over meerdere ruime speel-, leer- en werkplekken, een atelierruimte en de avontuurlijke, uitnodigende oogappel(speel)tuin. Gedurende de middagpauze kunnen de leerlingen gebruik maken van een spelothek die ze zelf beheren en organiseren. Ze kunnen een boek gaan lezen in de boekenhoek, gesprekken aanknopen met andere kinderen in de babbelhoek, op afspraak met hun begeleider een taak in orde maken in hun leefgroep of knutselen en frutselen onder begeleiding van een groep ouders in de atelierruimte. Dit biedt leerlingen extra kansen om het omgaan met elkaar, gespreksconventies en het samenwerken te oefenen.
Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig / representatief</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De school evalueert systematisch deze leergebiedoverschrijdende eindtermen. Enkele leefhoudingen worden periodisch kwalitatief gewaardeerd en gerapporteerd. Begeleiders screenen ook de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Soms worden ook sociogrammen afgenomen. De school evalueert geregeld haar initiatieven ten aanzien van de sociaal-emotionele begeleiding. Veelal leiden deze evaluaties tot een functionele bijsturing van de school- of klaswerking.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Zorg</i>	Deze leefschoon is bijzonder alert voor signalen van leerlingen met sociaal-emotionele en/of gedragsproblemen. Deze problematiek, alsook de aanpak ervan zijn frequent onderwerp van intern en multidisciplinair overleg. Voor conflicthantering gebruikt de school een specifieke methodiek. Zo nodig worden 'leuk-samen-leven-contracten' opgesteld. Verder kaart de 'klasraad' en het 'kinderparlement' problemen bij de begeleiders en het beleid aan en worden alle participanten betrokken bij het bedenken en realiseren van oplossingen.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 28)	ja
Heeft de school overlegd of onderhandeld in het lokaal comité over een 29ste lestijd? (decreet bao - art. 28)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

Het team beschikt over een visie op zorg. Recentelijk krijgen de uitgangspunten van handelingsgericht werken meer aandacht in de werking. De school dient deze principes nog verder te implementeren. Vooral het formuleren van onderwijsbehoeften én een doelgerichte, systematische en transparante aanpak zijn nog groeipunten. Dat heeft voor gevolg dat de leerbegeleiding slechts in enige mate 'doelgericht' verloopt.

Wat de 'ondersteuning' betreft, bouwde de school een stevige zorgstructuur uit waarvan de directeur en de zorgcoördinator de motor zijn. Een duidelijke taakverdeling stuurt de zorginitiatieven zowel op leerlingen-, leraren- als schoolniveau. De leefgroepbegeleiders nemen samen met de zorgbegeleiders de preventieve basis- en verhoogde zorg sterk op. Ze getuigen van een begeleidende onderwijsstijl, waarvoor het pedagogische project pleit. De kleuters waren tijdens de klasobservaties gemotiveerd en actief bezig. In het lager onderwijs verhoogden de gevarieerde werk- en organisatievormen de betrokkenheid. Observaties en toetsresultaten vormen over het algemeen de basis voor differentiatiemaatregelen. Zowel in het kleuter- als in het lager onderwijs wordt op een doordachte wijze gedifferentieerd. De differentiatie bestaat uit vormen van niveau- en tempodifferentiatie, preteaching en verlengde instructie. Teamteaching betekent een meerwaarde voor de klaspraktijk.

Het schoolteam betreft de ouders bij de leerbegeleiding. Het beoogt een laagdrempelige school en zorgt voor een goede communicatie met de ouders. Die worden degelijk geconsulteerd en geïnformeerd. Om de leefschoon sterker te kunnen uitbouwen, wil de school dat ouders volwaardige partners zijn. Het team wil samen met de ouders in een positieve, opbouwende sfeer het pedagogische project realiseren. Alle teamleden geloven er sterk in dat ouders vanuit hun eigen interesse het onderwijs mee rijk en boeiend kunnen maken mét het hoofd, het hart, de handen en een stem. De ouders krijgen veel inspraak en kunnen samen met het team mee beslissen hoe het schoolleven wordt georganiseerd.

De school maakt werk van de schoolloopbaanbegeleiding van haar leerlingen vooral op scharniermomenten. De integratiemomenten tussen de oudste kleuters en het eerste leerjaar geven aanleiding tot een verlaagde drempel bij de overstap. Deze titularissen stemmen ook bepaalde materialen en werk- en organisatievormen op elkaar af. De overgang van het lager naar het secundair onderwijs wordt intentioneel voorbereid en begeleid. De school werkt daarvoor samen met verschillende secundaire scholen en organiseert geregeld informatie- en kennismakingsmomenten.

Wat de 'uitbreiding van zorg' betreft, is de school nog zoekende. Vanuit de inputkenmerken stellen we vast dat een aantal kinderen specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften heeft. In beide onderwijsniveaus bestaat de ondersteuning vooral uit het 'kort op de bal spelen'. De begeleiding getuigt meestal nog niet van een doelgerichte, systematische en transparante aanpak. Voor kinderen met gediagnosticeerde leer- en ontwikkelingsstoornissen zijn er sticordi-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren, dispensereren). Enkele kinderen krijgen momenteel gon-begeleiding (geïntegreerd onderwijs). Uit documentenanalyse blijkt dat het voorstel van additionele hulp op kind-, school- en ouder niveau ingaat op de geformuleerde hulpvragen. De ondersteuning op kindniveau is vertaald in een individueel

handelingsplan met intermediaire doelen.

De evaluatie van het rendement en de 'doeltreffendheid' van de leerbegeleiding is een werkpunt.

In het kader van haar gelijke onderwijskansen- en zorgbeleid werkte de school meerdere jaren prioritair aan het optimaliseren van haar leerbegeleiding. De school beschikt over recente praktijkgerichte bronnen om te remediëren en over achtergrondinformatie in verband met ontwikkelings- en leerproblemen. De zorgcoördinator volgde een specifieke additionele opleiding. De schoolleiding stimuleert de deskundigheidsbevordering en de 'ontwikkeling' van de leefgroep- en zorgbegeleiders vanuit haar eigen expertise.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, doeltreffendheid, ontwikkeling.

Motivering

De evaluatiepraktijk verloopt 'doelgericht'. De school heeft een algemene visie op evalueren en rapporteren ontwikkeld en opgenomen in het schoolwerkplan. Daarnaast staat 'het werken met een groeiportfolio voor schrijven' sinds 2010 in de vernieuwingsfocus. Werken met een groeiportfolio is het concreet resultaat van het denkwerk van het lagereschoolteam rond breed evalueren. Dit denkwerk resulteerde in een schooleigen visietekst en aanpak.

Wat de 'ondersteuning' betreft, wordt op deze school frequent geëvalueerd. In beide onderwijsniveaus is de evaluatie zowel product- als procesgericht. Om de vorderingen vast te stellen, gebruiken leraren vormen van harde, zachte en permanente evaluatie. Gedifferentieerde evaluatie vindt geleidelijk ingang, waardoor een zekere afstemming op de mogelijkheden van de leerlingen wordt doorgetrokken naar deze fase van de onderwijsleersituatie. In het kleuteronderwijs volgen leraren de ontwikkeling van de kinderen op door observaties en genormeerde toetsen. De vastgelegde observaties focussen op specifieke kennis en vaardigheden. In het lager onderwijs bestaat de harde evaluatie hoofdzakelijk uit genormeerde, methodegebonden en/of eigen toetsen. De evaluatie focust zowel op het resultaat als op het leerproces van de kinderen. Leerstrategieën en attitudes worden geëvalueerd. De evaluaties geven aanleiding tot (bij)sturing van het onderwijskundige handelen van de leraren. De resultaten van de genormeerde toetsen worden vooral verwerkt op leerlingniveau. Samen met andere evaluatiegegevens vormen ze de basis voor differentiatiemaatregelen. In het lager onderwijs gebeurt de evaluatie van de leergebiedgebonden inhouden met een waardeschaal en een kwalitatieve, beschrijvende beoordeling. Dat is ook het geval voor bepaalde leef- en leerhoudingen. De leergebiedoverschrijdende inhouden ICT worden nog niet systematisch geëvalueerd. Leefgroepbegeleiders van de beide onderwijsniveaus geven regelmatig mondelinge waarderende feedback op het leerlingengedrag. Het is een gewoonte om activiteiten systematisch samen met de kinderen te evalueren. De begeleiders van de lagere afdeling kijken voldoende frequent het kinderwerk na. De schriftelijke commentaar is doorgaans aanmoedigend. De school biedt leerlingen kansen om zichzelf en de schoolwerking te evalueren. Kinderen mogen hun eigen werk waarderen. Bij de geregelde leerlingenbevragingen en tijdens de 'klasraad' en het 'kinderparlement' kunnen de kinderen zich uitspreken over het schoolgebeuren. De school voerde recentelijk een onderzoek uit naar het welbevinden bij de leerlingen van de bovenbouw. De scores van tevredenheid, betrokkenheid, academisch zelfconcept, pedagogisch klimaat en sociale relaties liggen rond de actuele referentiewaarden. Om het getuigschrift basisonderwijs toe te kennen, beschikt de klassenraad over expliciete criteria. De school brengt bij het uitreiken van het getuigschrift de hele vorming in rekening.

De school stelt haar evaluatiepraktijk en de 'doeltreffendheid' ervan in vraag en is wat dat betreft voortdurend in 'ontwikkeling'. Illustratief hiervoor zijn de permanente bijstellingen aan het evaluatieverslag gericht naar de ouders en het innovatietraject rond 'het werken met een groeiportfolio voor schrijven'.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Het interne leiderschap wordt vooral waargenomen door directeur en de zorgcoördinator. De leiding zet in samenspraak met de andere teamleden en de ouders de bakens uit op organisatorisch en pedagogisch-didactisch vlak. De directeur geeft blijk van een humanitair en gedeeld leiderschap. Ze is goed aanvaard, communiceert zeer eerlijk en open én is voortdurend gericht op het welbevinden van alle actoren en op een collegiaal en professioneel team. De leiding gaat zorgzaam om met de kinderen, het personeel en de ouders. Ze beoogt een hartelijke, leefschoon waar een enthousiast en deskundig team blijk geeft van verbondenheid en van een grote inzet en engagement. Conform haar slogan 'De oogappel: een school met pit', zet de school diverse waardevolle 'brede-school-initiatieven' op. Enkele voorbeelden hiervan zijn de murgafanfare 'Pom O'dorie', de aanleg van de oogappeltuin en de atelierwerking.

De directeur voert een effectief personeelsbeleid, streeft kwaliteitsonderwijs na en profileert zich als 'coach'. Ze ondersteunt het onderwijskundige handelen van de begeleiders vooral door individuele contacten en door frequente (deel)teambijeenkomsten.

Tijdens de teamvergaderingen worden het laatste jaar meer en meer coöperatieve werkvormen en specifieke methodieken aangewend om het leren van en met elkaar meer intentioneel te stimuleren. Zowel de leiding als de teamleden evalueerden dit als zeer waardevol en gaven aan dat dit in de toekomst nog verder mag toenemen.

Daarnaast volgt de leiding het onderwijskundige handelen nauwgezet op door klascontacten en -bezoeken waarbij ze vooral vertrekt vanuit de sterktes van de teamleden en hen voortdurend aanzet om hun praktijk in vraag te stellen. Gedurende functioneringsgesprekken worden zowel werkpunten voor de begeleider als voor de directeur genoteerd.

De school besteedt aandacht aan visieontwikkeling. Het team zette de laatste jaren duidelijk stappen naar een groeiende gelijkgerichte pedagogisch-didactische aanpak. Het interne leiderschap voert een beleid conform het schooleigen pedagogische project. 'De oogappel' draait rond zes pijlers: ervaringsgericht, democratisch, gelijkwaardigheid, ontwikkelingskansen voor elk kind, omgevingsgericht en diversiteit. Het zijn de kapstokken waar de werking van de school wordt aan opgehangen. Deze zes uitgangspunten hebben sterke verbanden met elkaar en zijn niet van elkaar los te koppelen.

De schoolleiding is democratisch ingesteld en biedt ruimte tot inspraak en tot een participatieve besluitvorming. Alle participanten en in het bijzonder de ouders helpen mee de schoolwerking dragen.

Dankzij de doordachte aanpak van de schoolleiding en de externe ondersteuning maakt de school werk van haar kwaliteitszorg. De school geeft blijk van een reflecterend vermogen. Regelmatig onderzoekt ze aspecten van het schoolleven. Begeleiders worden voortdurend door de directeur aangezet om te reflecteren over hun onderwijspraktijk. Vernieuwingsprioriteiten komen vooral tot stand vanuit teamreflecties en gesprekken met ouders. Alle participanten krijgen veel inspraak bij het bepalen van prioriteiten. Zo ontstonden de 'aan-de-slag-ronde' in het kleuteronderwijs én de innovatietrajecten op vlak van spelling en de groeiportfolio voor schrijven. Het systematisch aanwenden van outputgegevens bij de analyse van de beginsituatie en het bepalen van prioriteiten én het doelgericht uitwerken van deze trajecten hebben nog een groeimarge.

Het gelijke onderwijskansenbeleid wil de school verder uitbouwen via een efficiënte en geïntegreerde aanwending van de SES-lijsten (Sociaal-Economische Status). De leiding heeft daartoe een plan ontwikkeld. De school wil verder focussen op 'preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden' en 'ouderparticipatie'. Ze heeft een aantal acties opgesteld. Aan de realisatie van bepaalde acties wordt al gewerkt. Wat het uitbouwen van een talenbeleid betreft, bevindt de school zich nog in de informatiefase.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Kleuteronderwijs
- De gevarieerde en eigentijdse activiteiten die in ruime mate het receptieve en het productieve taalgebruik beogen en die de domeinen van Nederlands en wereldoriëntatie evenwichtig nastreven.
- De ervaringsgerichte en projectmatige aanpak én de ruime kansen die kleuters krijgen om te exploreren, te experimenteren en te onderzoeken.
- De motiverende opdrachten die taal uitlokken, de kwaliteitsvolle interacties tussen begeleiders en kinderen én de talige feedback.
- Lager onderwijs
- Het taalvaardigheidsonderwijs met betekenisvolle, motiverende en functionele taaltaken én voldoende ondersteuning door interactie.
- De aandacht voor de tien bouwstenen van het leerplan wereldoriëntatie, de projectmatige, leerling- en werkelijkheidsgerichte aanpak én het evenwichtige aanbod voor de verschillende domeinen.
- Het frequent aanwenden van gevarieerde en betrokkenheidsverhogende werkvormen.
- De inspanningen om de instructietaal te verzorgen, het stellen van open vragen en de 'echte' conversaties met de leerlingen.
- Leergebiedoverschrijdende eindtermen
- De intense inspanningen om de leerlingen de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'sociale vaardigheden' te laten verwerven.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De begeleidende onderwijsstijl van alle teamleden én de preventieve en verhoogde zorg die (zorg)begeleiders sterk opnemen.
- De intense samenwerking met de ouders.
- De permanente bijsturingen aan de breed uitgewerkte evaluatieverslagen.
- De mogelijkheden voor de kinderen om zichzelf en de schoolwerking te evalueren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De schoolorganisatie die een familiaal leefklimaat nastreeft.
- De inzet, het engagement en de deskundigheid van de schoolleiding en alle teamleden.
- De democratische leiderschapsstijl, de ruimte voor overleg en de gerichtheid op een participatieve besluitvorming.
- Het effectieve personeelsbeleid waarbij het onderwijskundige handelen van de begeleiders wordt opgevolgd en bijgestuurd.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Kleuter- en lager onderwijs
- Het doelgericht werken versterken door het gebruik van een functioneel plannings- en bewakingssysteem.
- Het leergebied wereldoriëntatie meer leerplandoelgericht evalueren.
- Kleuteronderwijs
- Meer investeren in de uitbouw van een systematische en expliciete vorm van woordenschatverwerving.
- Lager onderwijs
- Expliciet omgaan met lees- en schrijfstrategieën en dit opbouwen over de leefgroepen heen én het nieuwe leerplan taalbeschouwing implementeren.
- De gradatie in de referentiekaders van ruimte optimaliseren en de actualiteit verwerken binnen een tijd- en ruimteperspectief.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De zorg- en gelijkonderwijskansenvisie samen met de teamleden verder uitwerken en implementeren.
- In beide onderwijsniveaus de 'uitbreiding van zorg' meer doelgericht, systematisch en transparant aanpakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het systematisch aanwenden van outputgegevens bij de analyse van de beginsituatie en het bepalen van prioriteiten én het doelgericht uitwerken van innovatietrajecten.
- Werk maken van een talenbeleid.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Nihil

Wat betreft de regelgeving

- Nihil

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Liesbet Criel de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	